

Lainsäädäntöneuvos Erkki Arnkil

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

HALLITUKSEN ESITYS LAIKSI ELÄINTEN KULJETUKSESTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA (HE 25/2021 VP)

Hallituksen esityksen tavoitteena on EU:n valvonta-asetuksen täydentäminen eläinten kuljetusten valvonnassa, viranomaisten toimivaltuuksien ja eräiden lain soveltamista koskevien säännösten selkeyttäminen sekä kuljetettavien eläinten hyvinvoinnin parantaminen.

Valvonta-asetuksella yhdenmukaistetaan virallista valvontaa ja siihen liittyviä täytäntöönpanotoimia maatalous- ja elintarvikesektoreilla. Valvonta-asetus sisältää yleiset kyseisten sektoreiden valvonnassa huomioon otettavat valvonnan periaatteet ja lisäksi eri sektoreita koskevia erityisvaatimuksia. Ehdotetulla lailla täydennettäisiin valvonta-asetusta eläinkuljetusten valvonnan osalta. Ruokavirastolle tulisi viranomaisten välistä tiedonvaihtoa koskeva koordinoititehtävä. Lisäksi sekä Ruokavirasto että aluehallintovirastot laatisivat valvonta-asetuksen edellyttämät valvontasuunnitelmat. Eläinkuljetusten valvonnassa voitaisiin tarvittaessa käyttää apuna valtuutettua tarkastajaa, jolle Ruokavirasto voisi myöntää määräaikaisen tarkastusoikeuden noudattaen valvonta-asetuksessa säädettyjä perusteita. Rikkomuksista ilmoittajan henkilöllisyyden suojelusta säädettäisiin niin ikään valvonta-asetuksen perusteiden mukaisesti.

Valvonta-asetusta täydentävä sääntely on viime vuosina toteutettu jo useissa maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan laeissa. Eläinten kuljetusten valvontaa koskevassa sääntelyssä noudatettiin vastaavia periaatteita.

EU:n eläinkuljetusasetus edellyttää keskeisimpien tuotantoeläinten osalta reittisuunnitelmaa pitkiltä yli kahdeksan tuntia kestävilta maan rajojen ulkopuolelle suuntautuvilta kaupallisilta eläinkuljetuksilta. Ehdotetulla lailla selkeytettäisiin viranomaisten toimivaltuuksia vahvistamalla aluehallintovirastojen roolia reittisuunnitelmien hyväksynnässä. Lisäksi viranomaisten toimivaltuuksiin liittyen Tullille tulisi itsenäinen toimivalta eläinkuljetuksia valvovana viranomaisena. Tällä hetkellä Tulli voi ainoastaan antaa virka-apua eläinkuljetusten valvonnassa. Muutoksella tehostettaisiin muun muassa laittoman pentukaupan valvontaa. EU:n eläinkuljetusasetus edellyttää kaupallisten kuljetusten osalta eläinkuljettajilta eläinkuljettajakulutuksen ja kokeen suorittamista. Lakiehdotuksen mukaan koulutuksen ja kokeen järjestäminen rajattaisiin alan oppilaitosten tehtäväksi. Tällä hetkellä lainsäädännössä ei ole säädetty lainkaan koulutuksen järjestämisestä.

Laissa säädettäisiin myös tarkastusmenettelystä ja asianosaisen kuulemisesta viittaamalla hallintolain säännöksiin. Toimijan kuulematta jättäminen ennen tätä koskevan hallintopäätöksen tekemistä voisi tapahtua vain ehdotetussa laissa säädetyissä tarkoin rajatuissa tilanteissa, joissa eläinten hyvinvoinnin turvaaminen edellyttää kiireellistä päätöstä. Säännöksellä pyrittäisiin selkeyttämään tarkastuksiin liittyvää hallintomenettelyä ja parantamaan myös toimijan oikeusturvaa ja asemaa.

Lakiehdotuksen mukaan eläinkuljettajan tulisi laatia reittisuunnitelma turkiseläinten ja porojen pitkissä kuljetuksissa, kun kuljetus suuntautuu Suomen ulkopuolelle. Kyseisten eläinten osalta EU:n eläinkuljetusasetus ei edellytä reittisuunnitelmaa. Reittisuunnitelman tarkoitus on lisätä eläinten hyvinvointia koskevien vaatimusten huomioimista kuljetuksen aikana ja varmistaa, että suunniteltu kuljetus on eläinten hyvinvoinnin kannalta realistinen. Lakiehdotuksen mukaan asetuksella voitaisiin säätää eräiden eläinten kuljetuskuntoisuuden vaatimuksista maan sisäisissä kuljetuksissa. Tämän perusteella voitaisiin säätää esimerkiksi vasikoiden kuljetuksia koskevasta eläimen vähimmäisiästä. Sääntelyllä voitaisiin poistaa näihin kuljetuksiin tällä hetkellä sisältyvää eläimen kuljetuskuntoisuutta koskevaa tulkinnanvaraisuutta.